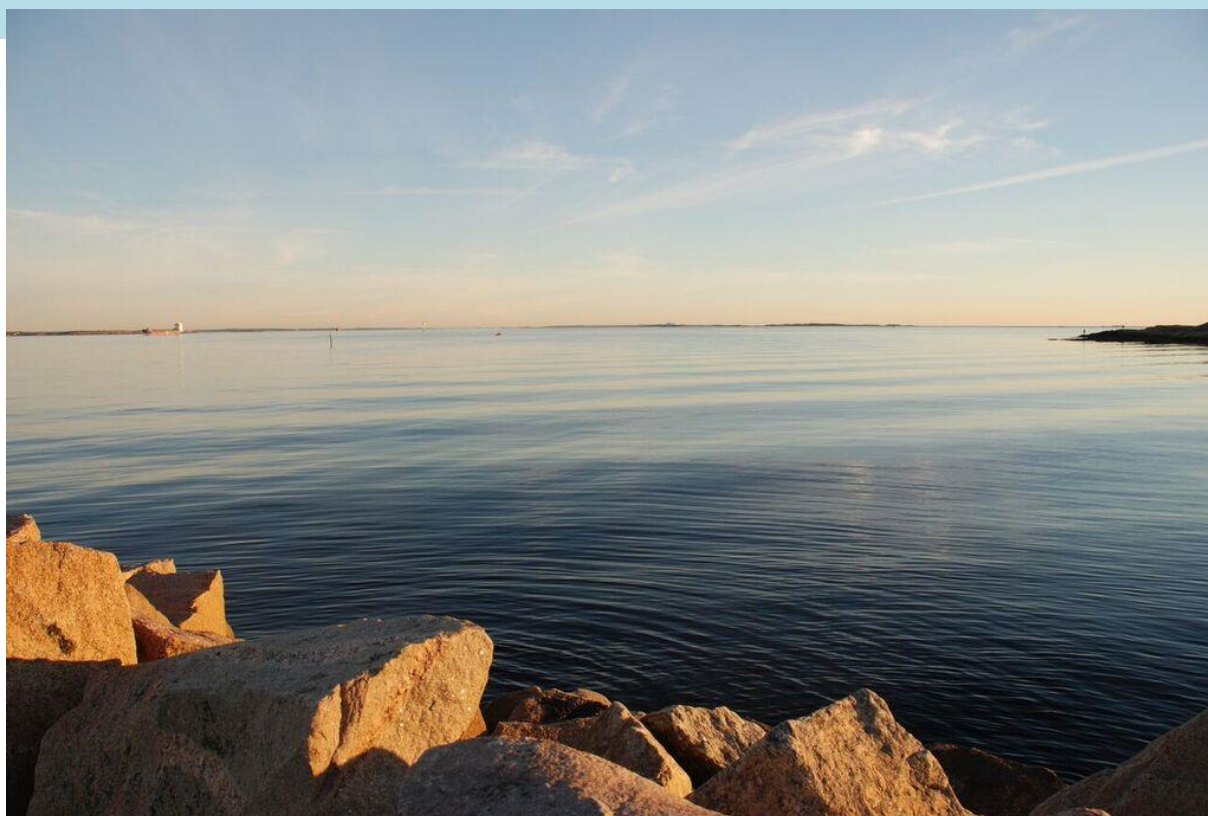

ARBEIDSPLAN 2020

Viker (Asmaløy), Hvaler. Foto: Ole- Håkon Heier

Vedtatt 11.3.2020

Bakgrunn

Forskrift om rammer for vannforvaltning, fastsatt 15.12.2006 (vannforskriften) implementerer EU's rammedirektiv for vann i Norge. Hovedformålet med direktivet er å beskytte, og om nødvendig forbedre, miljøtilstanden i alt ferskvann, brakkvann, kystnært vann og grunnvann. Direktivet har som mål at det skal oppnås god vannkvalitet i alle vannforekomster. Vannforskriften sier at alle vannforekomster i Norge minimum skal ha god økologisk og kjemisk tilstand.

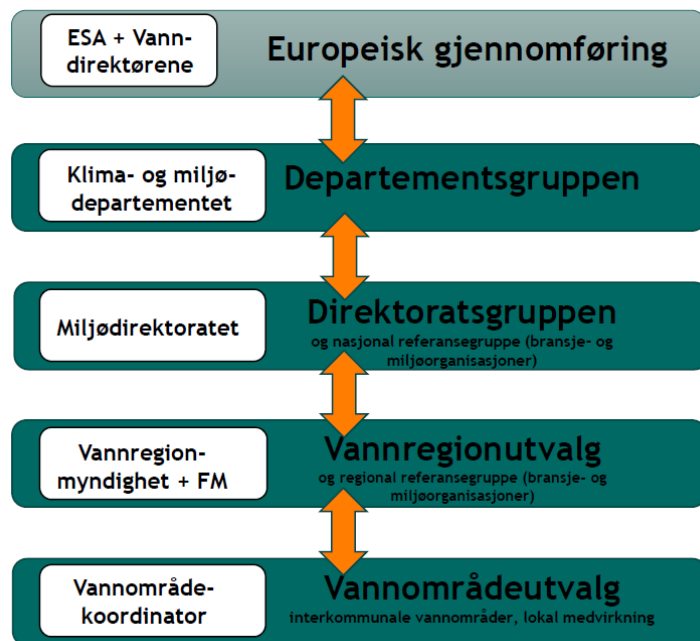
Gjennomføringen av rammedirektivet for vann i Norge

Ansvar for gjennomføringen av rammedirektivet for vann i Norge er fordelt på flere departementer. Klima- og miljødepartementet er gitt koordineringsansvaret for den nasjonale gjennomføringen og skal rapportere til ESA og representerer Norge i samarbeidet mellom Norge og EU-landene om gjennomføringen av direktivet.

Direktoratene under berørte departementer har sentrale oppgaver både i forberedelsen og gjennomføringen av direktivet, og en direktoratsgruppe er opprettet til dette formålet. Direktoratsgruppen vil også være en viktig rådgiver for gjennomføringen av direktivet på regionalt nivå, og vil delta i europeisk samarbeid om direktivet. Miljødirektoratet koordinerer arbeidet på direktoratsnivå.

Vannregionmyndigheten skal koordinere arbeidet med å gjennomføre forskriften. Dette skal skje i nært samarbeid med vannregionutvalget som består av berørte myndigheter på regionalt- og lokalt nivå. I henhold til vannforskriften skal det utarbeides regionale forvaltningsplaner og tiltaksprogram. Disse skal omfatte alle vannforekomster i vannregionen.

Det praktiske arbeidet med forvaltningsplanen vil skje lokalt i vannområdene og samordnes av vannområdeutvalget (styringsgruppen).

Figur 1. Organiseringen av arbeidet med rammedirektivet for vann. (Kilde: Miljødirektoratet)

Arbeidet i planperioden er styrt av aktiviteter og frister gitt i vannforskriften og følger en milepælsplan for 2016 – 2021

Aktivitet	Tidsfrister*
Iverksettelse av forvaltningsplan med tiltaksprogram	1.1.2016
Rapportering fra alle myndigheter om forventet status for igangsetting av tiltak i tiltaksprogrammene ved utgangen av 2018	1.9.2018
Nasjonal rapportering til ESA om status for igangsetting av tiltak i tiltaksprogrammene ved utgangen av 2018	21.12.2018
Høring av oppdatert Planprogram og «Hovedutfordringer i vannregionen» samt «Hovedutfordringer i vannområdet»	1.4.2019- 30.6.2019
Planprogram og hovedutfordringer vedtas i fylkeskommunene	Oktober 2019
Medvirkningsprosesser og konkretisering av vannforvaltningsplan med tiltaksprogram og handlingsprogram	Oktober 2019- mai 2020
Høring av revidert forvaltningsplan	1.7.2020
Miljømål for planperioden skal være nådd (inkludert unntak). Status for måloppnåelse rapporteres til ESA sammen med revidert forvaltningsplan	2021
Revidert vannforvaltningsplan med tiltaksprogram og handlingsprogram vedtas av fylkeskommunene	Juni 2021
Revidert forvaltningsplan med tiltaksprogram har fått departemental godkjenning	31.12.2021

*Det tas forbehold om at det kan bli endringer i fristene.

1. Vannområde Glomma sør for Øyeren

Vannområde Glomma sør for Øyeren organiserer vannforvaltningsarbeidet i områder som drenerer til Glomma fra utløpet av Øyeren i nord til Oslofjorden i sør. Vannområdet startet arbeidet i 2010 og følger fremdriften fastsatt i Vannforskriften.

Vannområdet har følgende arbeidsoppgaver:

- Revidere tilstandsvurdering av alle vannforekomstene i Vannområdet og vurdere tidspunkt for miljømålsoppnåelse
- Foreslå og evt. utrede nødvendige tiltak for å opprettholde eller forbedre vannkvaliteten slik at miljømålene nås etter fastsatte frister.
- Gjennomføre arbeidet med vannforskriften etter den intensjon og de prosesser og arbeidsmetoder som vannforskriften med tilhørende veiledere beskriver

I tillegg til de prosessuelle kravene som ligger i vannforskriften, er vannområdet et viktig bindeledd mellom kommuner, regionale myndigheter, øvrige sektormyndigheter, interesseorganisasjoner og næringsliv som er involvert i vannforvaltningsarbeidet, og skaper et nettverk. Vannområdet fungerer som en støttespiller mot kommunene for å løfte arbeidet med vannforvaltning lokalt. Vannområdet er også en aktiv søker av prosjekt- og FoU- midler og bidrar til å øke kunnskapsnivået om problemstillinger knyttet til vannkvalitet og vannforvaltning.

a. Samarbeidspartnere

Det er 8 kommuner (Hvaler, Fredrikstad, Sarpsborg, Halden, Råde, Rakkestad, Skiptvet og Indre Østfold) som sammen med Viken fylkeskommune, Fylkesmannen i Oslo og Viken og andre myndigheter og interessegrupper samarbeider i vannområdet. Arbeidet ledes av ordfører i Rakkestad kommune. Den daglige driften utføres av daglig leder.

b. Organisering

Vannregionmyndigheten inviterte ordførerne i de sentrale kommunene i vannområdet til et møte 5.mars 2009. I møte ble det gitt tilslutning til å opprette et vannområdeutvalg (VOU). Forslag til finansiering og organisering av arbeidet ble diskutert. Saken er senere lagt fram for de respektive kommunestyrene til behandling. Alle berørte kommuner har gitt sin tilslutning til arbeidet og finansieringen av dette.

Vannområdeutvalget (VOU):

Styringsgruppa i vannområdet, Vannområdeutvalget, består av ordførerne, eller en vararepresentant, i deltagerkommunene, representanter for Fylkesmannen i Oslo og Viken og Viken fylkeskommune. Styringsgruppa har det overordnede ansvaret for arbeidet og tar prinsipielle avgjørelser herunder å fastsette; mandat, mål, organisering, framdrift og økonomi. Styringsgruppa ledes av ordfører i Rakkestad kommune. Daglig leder er styringsgruppas sekretær.

Arbeidsutvalg (AU)

For å sikre en smidig arbeidsform har styringsgruppa nedsatt et arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget oppgaver er å forberede saker til styringsgruppa samt å avklare mindre prinsipielle saker på vegne av styringsgruppa. AU ledes av ordfører i Rakkestad kommune. Daglig leder er AU's sekretær.

Daglig leder (DL)

Daglig leder er administrativ og faglig leder av vannområdearbeidet. Dvs. daglig ledelse, koordinering, økonomistyring og sekretærfunksjon. Daglig leder skal planlegge og organisere framdrift av arbeidet sett i forhold til vedtatte mål og aktivt fremme forslag til framdrift/videreutvikling av arbeidet for styringsgruppa. Daglig leder skal videre gjøre arbeidet kjent og sikre informasjonsflyt og medvirkning i hele vannområdet.

Faggruppene

Arbeidet er delt inn i 3 faggrupper; **landbruk, avløp og vannkvalitet og vassdragsbruk**. Faggruppene skal utvikle helhetlige strategier i vannområdet og sørge for framdrift innen eget fagfelt. Faggruppene skal foreslå tiltak og utarbeide strategier som grunnlag for de geografiske handlingsplanene. Faggruppene konstituerer seg med egne ledere og har selv ansvaret for møter i samarbeid med daglig leder som er faggruppenes sekretær. Det kan også opprettes ad hoc- grupper som jobber med spesifikke prosjekt eller oppgaver innenfor en tidsavgrenset periode.

Det vil våren 2020 utarbeides et eget mandat for vannområdet som skal vedtas av Vannområdeutvalget.

Målsetninger og aktiviteter

c. Hovedmål

Hovedmålet med arbeidet er å sikre god vannkvalitet i alle vannforekomster i vannområdet sett i forhold til vannforekomstens naturtilstand. I tillegg til å beskytte og om nødvendig forbedre vannkvaliteten vil det innenfor rammene av hovedmålet arbeides for bærekraftig bosetting, næring og ressursbruk i hele vannområdet. Målet skal nås gjennom helhetlig forvaltning og lokal forankring.

d. Delmål, aktiviteter og arbeidsplan for 2020

Delmål 1: Forvaltningsplan og tiltaksprogram

Hovedaktivitet	Ansvar	Frist (uke)	Kommentar
Oppdatere Vann-nett. Rapporter brukes i forvaltningsplan og tiltaksprogram.	DL/ FM/ øvrige sektormyndigheter. VRM har det overordnede ansvaret	Settes av Vannregionmyndigheten	Fylkesmannen har ansvar for kunnskapsgrunnlaget, Sektormyndighetene for tiltaksprogram. Vannområdet oppdaterer på vegne av kommunene.
Gjennomføre fastsatte tiltak	Respektive sektormyndigheter	Løpende	Følge opp tiltak fastsatt i tiltaksprogram

Delmål 2: Øke og sikre kunnskapsnivået om påvirkninger, tiltak og effekter blant deltagerne i vannområdet og de som blir berørt

Hovedaktivitet	Ansvar	Frist (uke)	Kommentar
Fastsette årlig overvåking i tråd med overordnet overvåkningsplan	DL	18	I tett samarbeid med Fylkesmannen med innspill fra kommunene
Årsrapport overvåking 2019	DL	14	DaØ skriver rapport
Sikre god medvirkning i rullering av regional vannforvaltningsplan	VRM	-	Vannområdet koordinerer lokalt
Oppfølging av statusrapport overvåking	DL	-	Nibio laget en statusrapport for overvåkingen fra 2011- for utvalgte delområder innen vannområdet. Resultatene følges opp i faggruppene.
Bringe inn sentrale aktører fra forskning og kunnskapsmiljøer i faggruppemøter og evt. seminarer	DL	-	
Åpne for nye fagnettverk	DL/ fagledere	-	Bringe inn andre fagområder i kommunene der det er relevant
Prosjekt	DL	-	Se oversikt over prosjekt i eget avsnitt. Det søkes egne prosjektmidler.

Delmål 3: Videreutvikle arbeidet i styringsgruppa og styrke engasjementet rundt arbeidet med vannforvaltning i kommuner og blant brukerinteresser.

Hovedaktivitet	Ansvar	Frist (uke)	Kommentar
Fastsette planer, mandater og organisering av nytt VOU	DL i samarbeid med VOU		
Kontaktpunkt mot kommunenes administrative ledelse	DL		Årlig styringsgruppemøte (vår) hvor rådmenn/ kommunalsjefer inviteres
Informasjonsrunde i nye kommunestyre	DL	52	
Vannforvaltning i kommunenes plansystem	DL	17	Seminar i samarbeid med de andre kommunene med fokus på vannforvaltning i kommunalt plansystem
Fokus på brukerinteresser	DL		1. Vannområdet bevilger en årlig pott som brukerorganisasjonene kan søke på, rettet mot vannrelaterte arrangement for barn og unge 2. Eget brukerinteresseforum i Vannkvalitetsmøtene
Fortsatt tett samarbeid i «Vannteam Øst» og i vannregionen for øvrig.	DL/ VRM		

Delmål 4: Videreutvikle og spisse informasjons – og kommunikasjonsarbeidet i vannområdet som et verktøy for å nå vannrådets hovedmål.

Hovedaktivitet	Ansvar	Frist (uke)	Kommentar
Nettsider og Facebook	DL	Løpende	Faste oppdateringer på nettsidene Facebooksamarbeidet «Vannteam Øst» i samarbeid med Haldenvassdraget, Øyeren og Morsa
Profilere vannområdet utad	DL	Løpende	I større grad benytte seg av media ved relevante hendelser

Sentralt i 2020 vil være arbeid med tiltaksprogram og innspill til vannforvaltningsplaner som skal ut på høring.

Viktige konkrete aktiviteter i Glomma sør vil være:

- Generelt
  - Innspill til tiltaksprogram og forvaltningsplan
  - Besøke nye kommunestyre og informere om vannforvaltningsarbeidet
- Landbruk
  - Regionale miljøkrav for Oslo og Viken
  - Fokus på nitrogentilførsler til vassdragene
  - Prosjekt treplanting
  - Kantsoner
  - Deltagelse på informasjonsmøter med kommuner og lokale bondelag
  - Markvandring
- Avløp
  - Videre FoU på spredte avløpsanlegg
  - Utarbeide basis for revisjon av lokale avløpsforskrifter
  - Kommunalt avløp og renseanlegg
- Vannkvalitet og overvåkning
  - Vannforvaltning i kommunale planer
  - Fastsette årets program og gjennomføre overvåking av elver/ bekker, innsjøer og kyst
  - Økt fokus på kjemisk tilstand
- Brukerinteresser og medvirkning.
  - Årlig søknadspott for brukerinteressene. Lyses ut i april.

Prosjekter

- Miljøråd i landbruket (med forbehold om finansiering).
- Utarbeide fagdager i skjøtsel av kantsoner for entreprenører, samarbeid med de andre vannområdene i Østfold og Skogbrukets Kursinstitutt (Skogkurs)
- Treplanting langs vassdrag – Brandstorpbecken

Finansiering

Arbeidet finansieres av kommunene, fylkeskommunen og Fylkesmannen. Kommunenes andel er fastsatt ut fra innbyggertall og jordbruksareal som gjenspeiler forventet belastning og brukerinteresser. De faste økonomiske bidragene indeksreguleres.

Tabell 1 nedenfor viser hvordan arbeidet finansieres

Bidragstyper	Innbyggertall*	Jordbruksareal*	Økonomisk bidrag	Kommentar
Indre Østfold	33500	156000	300.000**	Årlig i perioden 2020-2033
Skiptvet	3800	30500	90.000**	Årlig i perioden 2020-2033
Rakkestad	8200	111500	180.000**	Årlig i perioden 2020-2033
Sarpsborg	56000	75700	180.000**	Årlig i perioden 2020-2033
Fredrikstad	82000	62600	180.000**	Årlig i perioden 2020-2033
Hvaler	4600	3300	90.000**	Årlig i perioden 2020-2033
Råde	1900	16000	30.000**	Årlig i perioden 2020-2033
Halden	2100	17500	30.000**	Årlig i perioden 2020-2033
Viken fylkeskommune			250.000	Beløpet er basert på tidligere tildelinger, og kan variere.
Statlige midler			240.000	Beløpet er basert på tidligere tildelinger, og kan variere.
Fylkesmannen i Oslo og Viken			300.000	Ingen fast sum – tilskudd varierer fra år til år, øremerkes overvåking

*befolknings- og jordbruksarealtall angir kommunens andel innenfor vannområdet grenser.

**beløpene er i 2018- kroner og indeksjusteres

Budsjett

Inntekter:	Budsjett 2020
Kommunal andel	1 080 000
Østfold fylkeskommune	280 000
Statlige midler	245 000
Sum	1 605 000
Utgifter:	
Lønn og adm kost	1 100 000
Telefoni, lisenser, utstyr, annet	35 000
Drift nettsider	20 000
Reiser	40 000
Møter og bevertning- fag og VOU	50 000
Fagdag arealplanlegging og vannforvaltning	25 000
Avløpsrapport fra Driftsassistansen (overført fra 2019)	100 000
Konsulenter øvrig	100 000
Kurs	20 000
Søknadsmidler "Barn og unge"	50 000
Sum	1 540 000
Resultat	65 000
Overføres/ disponeres fond	-65 000
Overvåking	
Inntekter	
Overvåkingsmidler fra Fylkesmannen	545 000
Sum	545 000
Utgifter	
Overvåking elver og bekker	533 000
Overvåking innsjøer	307 500
Overvåking kyst	69 000
Årsrapport	30 000
Sum	939 500
Resultat	-394 500
Overføres/ disponeres fond	394 500

Kommentarer:

Drift: Kommunal andel er beregnet ut fra vedtatt finansieringsmodell. Bidrag fra fylkeskommune og stat er estimert ut fra tidligere års tildelinger. Det er ikke gitt signaler om at tilskuddene til vannområdene skal reduseres. Budsjettet beregner et driftsoverskudd på kr 65 000.

Overvåking: Det er inngått ny rammeavtale for overvåking for 2020- 2023. Budsjettet er basert på 20 bekkestasjoner og 8 innsjøstasjoner. Midler fra Fylkesmannen til overvåking er tildelt i desember 2019 og gjelder for påfølgende år. Det er beregnet større utgifter til overvåking enn det som kommer inn, derav et underskudd beregnet til kr 394 500. Resterende behov dekkes av fondet, da det i tidligere år har vært brukt mindre midler på

overvåking. Overvåkingsbudsjettet for vannområdet er på nivå med andre vannområder det er naturlig å sammenlikne seg med.

Driftsfondets utgående balanse fra 2019 er på kr. 3 089 000. Det har i tidligere år vært brukt mindre enn det som har kommet inn, derav fondets størrelse.

Driftsbudsjettet har de siste årene gått i 0 eller med et lite overskudd. Bruk av fond avhenger av det som brukes på overvåking i forhold til det som kommer inn av øremerkede midler fra Fylkesmannen.

Finansieringen av vannområdene fra statlig hold er avhengig av det som årlig vedtas i statsbudsjettet. Selv om tildelingene de siste årene har vært stabil, er ikke vannområdene sikret en fast og forutsigbar finansiering. Videre er ikke utviklingen i de årlige regionale tildelinger etter sammenslåing til Viken fastsatt. Det er dermed en trygghet for medlemskommunene at det står midler på fond til drift av vannområdet i årene fremover.

Fondets størrelse tilsier at det ikke er grunn til å øke den totale kommuneandelen av driftsinntektene nå. Dette ble også diskutert i forbindelse med vedtak av ny finansieringsmodell sommeren 2019.

Møteplan 2020

Vannområdeutvalget			
Dato	Klokkeslett	Sted	Innhold/kommentarer
Tirsdag 14. januar	kl. 9-14	Quality Hotel Sarpsborg	<ul style="list-style-type: none"> • Orientering om arbeidet etter vannforskriften og arbeidet i vannområdet • Mandater
Fredag 12. juni	kl. 9-14	Kommer	<ul style="list-style-type: none"> • Rådmenn/ kommunalsjefer inviteres • Vedta mandater • Overvåkingsresultater • Befaring
Tirsdag 24. november	Kl. 9-14	Kommer	<ul style="list-style-type: none"> • Forvaltningsplan og tiltaksprogram • Planer og budsjett 2021 • Øvrige tema avklares nærmere

Daglig leder i samarbeid med leder av Vannområdeutvalget vurderer tema fra møte til møte.

Faggruppe vannkvalitet og vassdragsbruk			
Dato	Klokkeslett	Kommune	Innhold/kommentarer
Tirsdag 21. april	9.30- 15.30	Thon Hotell Ski	Seminar om vannforvaltning inn i kommunenes plansystem
Tirsdag 28. april	kl. 9-13	Sarpsborg	<ul style="list-style-type: none"> • Overvåking • Forvaltningsplan og tiltaksprogram • Mandater • Brukerinteresseforum
Torsdag 12. november	kl. 9-13	Indre Østfold	<ul style="list-style-type: none"> • Tema fastsettes nærmere

Aktuelle temaer for faggruppe vannkvalitet og vassdragsbruk i 2020 er:

- Tiltaksgjennomføring
- Overvåking
- Forvaltningsplan og tiltaksprogram
- Vannforvaltning inn i kommunalt plansystem
- Skog

- Det vil være fast post på programmet siste time pr møte «Brukerinteresseforum». Denne bolken er avsatt brukerinteresseorganisasjonene. Bolken ledes av en representant for organisasjonene, og agenda/ tema bestemmes av disse.

Faggruppe landbruk			
Dato	Klokkeslett	Kommune	Innhold/kommentarer
Tirsdag 25. februar	9-12	Rakkestad	<ul style="list-style-type: none"> • Ambisjonsnivå for landbrukstiltak ifm regionalt tiltaksprogram
Tirsdag 5. mai	9-12	Halden	<ul style="list-style-type: none"> • Regionale miljøkrav • Nitrogenavrenning
April- med forbehold!			<ul style="list-style-type: none"> • Fagdager i skjøtsel av kantsoner for entreprenører
August			<ul style="list-style-type: none"> • Befaring- treplanting og skjøtsel av kantsoner
Tirsdag 6. oktober	9-12	Fredrikstad	<ul style="list-style-type: none"> • Tema avklares nærmere
Tirsdag 8. desember (ved behov)	9-12	Indre Østfold	<ul style="list-style-type: none"> • Tema avklares nærmere

Aktuelle temaer for faggruppe landbruk i 2020 er:

- Ambisjonsnivå for landbrukstiltak
- Regionale miljøkrav
- Fagdager om skjøtsel av kantsoner
- Treplanting
- Fokus på avrenning av nitrogen

Faggruppe avløp

Dato	Klokkeslett	Kommune	Innhold/kommentarer
Mandag 27. januar	9-12	Fredrikstad	<ul style="list-style-type: none"> • Oppfølging av minirenseanlegg etter servicereporter • Valg av leder • Oppfølgingsaker • Årsplan 2020
Tirsdag 12. mai	9-12	Indre Østfold	<ul style="list-style-type: none"> • Rapportering av private avløpsanlegg til kommunene.
Tirsdag 20. oktober	9-12	Sarpsborg	<ul style="list-style-type: none"> • Tema kommer

Aktuelle temaer for faggruppe avløp i 2020 er:

- Revisjon av lokale forskrifter
- FoU- prosjektene
  - o Surrogatparametre
- Tilsyn
- Kommunalt avløp og renseanlegg